

Reşat KARADENİZ
Ş.Urfa Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Başkanı

Çiğ Süt Üreten Çiftlik

Çiftliklerde çiğ inek sütü üretimi, doğum yaparak süt verme evresine giren ineklerin gündelik olarak sağılmasıyla gerçekleştirilmektedir.

Çiftlik personeline otomatik süt sağma ünitesinde sağılan süt, çiftlikte bulunan ana soğuk süt tankına aktarılmaktadır. Bölgede bulunan büyük süt işleme tesislerine (öğreneğin Ülker Kahramanmaraş Süt İşleme Tesisi) ya da bölgedeki mandıralara ait araçlar çiftlikleri her gün ya da iki günde bir ziyaret ederek sağılan bu sütü soğuk süt tankından toplamaktadırlar.

Süt toplayıcıları sütü almadan önce ilaç (antibiyotik) yağ oranı ve su testi yapmaktadırlar. Antibiyotik testi pozitif çıkan süt, alıcı tarafından alınmamaktadır. Antibiyotik içeren sütün, insan sağlığına zarar vereceğinden dolayı imha edilmektedir. Yağ oranı testi ise sütün kalitesini ortaya koyar.

Alıcı yağ oranı yüksek olan sütü daha çok tercih edebilir ve daha yüksek fiyattan alabilir. Çünkü yüksek yağ oranlı süttten daha fazla miktarda peynir, tereyağı, yoğurt vb. gibi ürünler elde edecektir. Çiğ sütün fiyatı pazarda arz ve talebe göre belirlenmektedir. Çiğ süt fiyatları Türkiye genelinde ve

Şanlıurfa'da son üç yılda litre başına 0.90 TL ile 1.15 TL arasında seyretmiştir. Çiftlikler süt toplayıcı firmalarla süreli ve belli bir fiyat üzerinden sözleşme yapabilmekte, ya da alıcının, teklif ettiği aylık fiyat üzerinden sütlerini satabilmektedirler. Sütün yağ-protein oranının yüksek olması, bir günde çok miktarda süt üretmesi gibi faktörler satıcının alıcıya karşı elini kuvvetlendirmekte ve daha iyi fiyattan satabilmesinin önünü açmaktadır. Alıcılar genellikle aldıkları süt için 30 ya da 45 gün sonra Sütün ödemesini yapmaktadırlar.

Sadece çiğ inek sütü üreten firmaların bir diğer gelir kaynağı da buzağı satışıdır. Genel bir uygulama olarak buzağı satışından elde edilen gelirler süt maliyetini düşürücü bir unsur olarak hesaba katılır. Çiftlikte devamlı ve verimli bir süt üretimi olabilmesi için ineklerin düzenli olarak (yaklaşık 12 ayda bir doğum yapması gerekmektedir. Doğan buzağuların dişi olanları, süt ineği olarak yetiştirilmek üzere ayrılır.

Erkek buzağular ise 1-4 aylıkken besicilik yapan işletmelere satılır. İşletmeler ek gelir elde etmek istediği durumlarda dişi buzağularını da diğer süt çiftliklerine ya da besicilere satabilmektedir. Besicilik işletmeleri aldığı buzağuları bir süre yetiştirdikten sonra yeniden satmakta ya da kesime göndermektedir. Buzağı fiyatları pazarda arz talebe göre ortaya çıkmaktadır. Şanlıurfa'da 2013 yılı boyunca bir buzağı fiziksel özelliklerine göre 750 TL ile 1000 TL arasında alıcı bulmuştur. Buzağı satışları genellikle Şanlıurfa Merkez ilçesinde bulunan hayvan pazarında gerçekleştirilmektedir.

Zamanla kümedeki ve bölgedeki süt üreticilerinin süt üretiminde uzmanlaşma seviyeleri yükselse de sadece süt ve buzağı satışı ile çiftliklerin makul yatırım dönüşü süreleri yakalamaları mümkün görünmemektedir. Hayvancılığın doğru yapıldığı örneklerde, süt üretimi çiftliğin işletim giderlerinin, karşılanması için yapılmakta, asıl gelir kaynağı olarak besicilik yapılmaktadır.

Yapılan görüşmelerde, küme firmalarının bu gerçeğin farkında olduğu görülmüş, sadece süt üretimi yapan bütün işletmelerin, süt yanında besiciliğe de başlama isteği olduğu görülmüştür. Öte yandan finansman zorlukları ve bazı çiftliklerde kurulum aşamasında hayvanların otlanaacağı mera alanı ayrılmamış olması besiciliğe başlamanın önündeki en önemli engellerdir.